

dünden bugüne hasankeyf

12.000 yıllık bir tarihe ve olağanüstü bir doğal bütünlülüğe, dokuya ve güzelliğe sahip olan Hasankeyf, sular altında kaldığı takdirde yitilecek olan, sadece Hasankeyf'lilere veya ülkemize değil, tüm insanlığa ait ortak kültürel ve tarihi mirasımızdır. Hasankeyf bize uygarlık tarihinin ve gelecek nesillerin emanetidir, onu koruma sorumluluğu da hepimizindir.

Hasankeyf'i yaşatma girişimi 90'lı yılların sonunda İlisu projesi gündeme gelince Diyarbakır ve Batman merkezli Hasankeyf'i Yaşatma Platformu olarak kuruldu. 1999 ile 2002 arası bazı faaliyetler yürüttü. Proje gündemden düşünce bu platform da dağıldı. 2005 yılının ilkbaharında İlisu projesi gündeme gelince kampanya geliştirmek için çabalar gösterilmeye başlandı. 5 Ocak 2006 tarihinde İlisu projesinin etkilediği illerden çok sayıda sivil toplum kuruluşu, belediyeler, mesleki kuruluşlar ve sendikalar bir araya gelerek Hasankeyf'i Yaşatma Girişimi'ni kurdular. Bugün odamızın da içinde bulunduğu 80'e yakın üye kuruluştan oluşan girişim, toplumun tüm kesimlerinden destek görmektedir.

2010 yılında inşaatına tam başlanan İlisu Projesi kapsamında yapılan çalışmalar, 2014 yılı Ağustos ayında güvenlik problemlerinden kaynaklı işçilerin istifası sonucu durdu.

İşçilerin istifası sonucu bütün faaliyetleri durdurulan İlisu Projesi'nin resmi makamlarca yapılan açıklamalara göre % 80'i tamamlanmış durumdadır. Mevcut durumda projenin tamamlanmamış boyutları şunlardır: 1) Baraj gövdesinin 15 metre kadar yüksekliği. 2) Kısmen taşma oluşu 3) Büyük oranda Hidroelektrik Elektrik Santrali (HES).

Yakın zamanda Hasankeyf Yaşatma Girişimi tarafından yapılan incelemeler çerçevesinde Yeni İlisu Köyü'ndeki insanların İlisu barajı inşası ile ne tür zorluklar yaşadıklarına dair ve bu süre zarfında yaşanan değişiklikleri gözlemleyerek raporlaştırdı. Raporda kötü şartlarda yaşayan 45 hane halkı, buraya zorunlu taşınırken epey borçlandıklarını dile getirdiler. İnşaatla kendilerine verilen işlerde çalışarak geçimini sağlayan köylüler, inşaat sonrası nasıl geçinecekleri de herkesçe bilinen bir başka gerçeğe işaret ediyor. DSİ'nin bu konuda köylülere hiç bir seçenek sunmaz-

ken, işlenecek toprakların olmaması da başka bir acı gerçek. Köyde sosyal altyapının çok kısıtlı olduğu dile getirilen raporda, ayrıca bir okul ve çocuk parkının dışında verilen çok sayıda söz bugüne kadar yerine getirilmemiş. Bu nedenlerden dolayı da köylüler İlısu Projesi'ni ciddi şekilde eleştiriyorlar.

Hasankef'i yaşatma girişimi bileşeni olarak kuruluş bildirgesinde:

- Onbinlerce insan (78.000 kadar insan) İlısu barajı projesinden dolayı yerinden göç ettirilip kentlerde ekonomik, sosyal ve psikolojik sorunları arttıracğını,
- Bölgemiz açısından çok büyük değeri olan Dicle vadisinin zengin bitki örtüsü ve canlı varlıkları yok olacağını,

dile getirmiştik. Bugün yaşananların kader değil beklenen olduğu açığa çıkmıştır.

12.000 yıllık bir tarihe ve olağanüstü bir doğal bütünlülüğe, dokuya ve güzelliğe sahip olan Hasankef, sular altında kaldığı takdirde yitecek olan, sadece Hasankef'lilere veya ülkemize değil, tüm insanlığa ait ortak kültürel ve tarihi mirasımızdır. Hasankef bize uygarlık tarihinin ve gelecek nesillerin emanetidir, onu koruma sorumluluğu da hepimizindir.

İlısu Baraj Projesinin Tarihçesi

- İlısu Barajı Dicle Nehri üzerinde Mardin'in Dargeçit ilçesine bağlı İlısu Köyünde yapılması planlanmaktadır. Baraj yapımıyla Diyarbakır, Batman, Siirt, Şırnak, Mardin illerinin sınırları içerisindeki 9 bin yıllık tarihe sahip antik kent Hasankef ilçe merkezi ile birlikte toplam 199 yerleşim yerini ya tamamen ya da kısmen sular altında bırakmaktadır. Aynı zamanda en az 289 arkeolojik sit alanı da sular altında kalacaktır.
- 1954 yılında projesi hazırlanmaya başlanan İlısu HES'in 1975 yılında projesi bitti. Proje 1982'de GAP çerçevesinde kararlaştırıldı.
- 1996 yılında finansmanın sağlanması için proje yap-işlet-devret modeliyle ihaleye sunuldu. Ama hiçbir şirket ihaleye girmedi.
- 20 Mart 1997'de İlısu Barajı'nın yapımı için Bakanlar Kurulu kararı çıkarıldı. Proje, uluslararası

bir ihale açılmadan Sulzer Hydro isimli İsviçre şirketine sunuldu. (Sulzer Hydro, 1999 yılında Avusturya'nın VA Tech firması tarafından satın alındı. 2006'da da VA Tech Avusturyalı Andritz firması da tarafından satın alındı)

- 23 Haziran 1997 tarihinde 07.02.1993 tarihli Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği güncellendi ve İlısu Barajı, 07 Şubat 1993 tarihinden önce yatırım programına alındığı için ulusal ÇED mevzuatından muaf tutuldu
- 2001/2002 yılında 1. İlısu konsorsiyum protesto ve kampanyalar sonucunda İngiliz şirketi, Balfour Beatty, İtalyan şirketi Impregli ve bir İsveç şirketin ile İsviçre bankası UBS konsorsiyumdan çekilmesi sonucu, dağıldı ve finansman ihtiyacı karşılanamadı.
- 2004 yılında İlısu Barajı için 4 Türk (Nurol, Cengiz, Çelikler ve Temelsu Uluslar arası) ve 6 Avrupalı şirket (Bu şirketler Avusturya, Almanya ve İsviçre'den) bir araya gelinip 2. konsorsiyum oluşturuldu. Konsorsiyumun başını Avusturyalı şirket Andritz (VA Tech) aldı.
- Kasım 2005'de dış finans temini için, İlısu projesinin güncelleştirilmiş ÇED ve Yeniden Yerleşim Eylem Planı (YYEP) açıklandı.
- İlısu Barajı'nın temel atma töreni 5 Ağustos 2006 tarihinde başbakan Erdoğan tarafından yapıldı.
- Projenin finansmanı dış kredi ile sağlanmakta, kritik olan kredi teminatı Almanya, Avusturya ve İsviçre hükümetlerine bağlı çalışan ECA'lar (İhracat Kredi Kuruluşları) tarafından Ağustos 2007'de verildi.
- Mart 2008 Proje ortakları tarafından Kurulan Bilirkişiler Türkiye'nin yerine getirmesi gereken (TOR) 153 şartı denetlemek için Türkiye'ye geldi. Uzmanlar Komitesi araştırma sonucunu açıkladı. Öngörülen yükümlülüklerden hemen hemen hiç biri yerine getirilmediği gibi, uluslararası standartlar da uygulanmamıştır. Bundan kaynaklı Uzmanlar Komitesi baraj inşaatına başlamasının en az iki sene daha ertelenmesi gerektiğini önermektedirler
- Projeye kredi vermeyi planlayan Almanya, İsviçre ve Avusturyalı dış kredi kuruluşları Türkiye'nin taahhütlerini yerine getirememesi sonucu 7 Temmuz 2009 tarihi itibarıyla desteklerini çekmişlerdir